Oświadczenie złożone
przez senatora Waldemara Witkowskiego
w dniu 7 maja 2026 r.

Oświadczenie skierowane do ministra finansów i gospodarki Andrzeja Domańskiego

Zwracam się do pana Andrzeja Domańskiego, ministra finansów i gospodarki, jako ministra właściwego do spraw budownictwa oraz mieszkalnictwa w sprawie przepisów prawa dotyczących okresowych kontroli instalacji elektrycznych w budynkach.

Obecnie, od 1994 r., zgodnie z art. 62 ustawy – Prawo budowlane, okresowa kontrola instalacji elektrycznej w budynku musi być przeprowadzana co najmniej raz na 5 lat, a obowiązek ten spoczywa na właścicielu lub zarządcy obiektu. Oględziny obejmują sprawdzenie stanu osprzętu, gniazdek, zabezpieczeń, widocznych części przewodów oraz rezystancji izolacji i skuteczności ochrony przeciwporażeniowej. W minionych kilkudziesięciu latach nastąpił znaczący postęp technologiczny w zakresie instalacji elektrycznych, a ten anachroniczny przepis obowiązywał już po II wojnie światowej, gdy przewody elektryczne były w izolacji gumowej czy nawet papierowej. Współczesne instalacje są wyposażone w wyłączniki różnicowoprądowe (RCD) oraz ograniczniki przepięć, które monitorują stan sieci w czasie rzeczywistym i reagują natychmiastowo na awarię, co zmniejsza ryzyko pożaru niezależnie od daty przeglądu. Co ważne, stosowane obecnie kable miedziane w izolacjach z tworzyw samogasnących są znacznie trwalsze i mniej podatne na degradację niż stare kable aluminiowe, których w 1990 r. zakazano stosować w instalacjach wewnętrznych budynków.

Sytuacja w Unii Europejskiej jest bardzo zróżnicowana, ponieważ nie ma jednej ogólnej dyrektywy narzucającej częstotliwość przeglądów w budynkach mieszkalnych. Każdy kraj członkowski stosuje własne przepisy, jednak Polska ze swoim sztywnym, 5-letnim terminem, należy do mniejszości o najbardziej restrykcyjnym podejściu.

W Niemczech czy Holandii nie ma ustawowego obowiązku regularnego sprawdzania instalacji w prywatnych domach i mieszkaniach po ich oddaniu do użytku. Bezpieczeństwo jest tam głównie regulowane przez wymogi firm ubezpieczeniowych (brak przeglądu w ciągu ostatnich 10 lat jest traktowany jako zaniedbanie, co może skutkować brakiem wypłaty odszkodowania). We Francji kontrola jest obowiązkowa tylko przy sprzedaży lub wynajmie nieruchomości, jeśli instalacja ma więcej niż 15 lat. W Hiszpanii przeglądy okresowe co 10 lat są obowiązkowe dla wspólnot mieszkaniowych w budynkach wielorodzinnych, jeśli ich łączna moc zainstalowana przekracza 100 kW, a w przypadku mniejszych budynków i pojedynczych mieszkań takie obowiązkowe kontrole cykliczne nie obowiązują. Najdłuższy okres między przeglądami jest w Belgii, bo obowiązkowy przegląd instalacji w domach jednorodzinnych i mieszkaniach odbywa się co 25 lat, a jedynie w częściach wspólnych budynków co 5 lat. Warto wspomnieć też o Wielkiej Brytanii, gdzie w przypadku budynków mieszkalnych będących własnością prywatną przeglądy nie są obowiązkowe, jedynie zalecane raz na 10 lat, a obowiązek dokonywania przeglądu co 5 lat dotyczy nieruchomości pod wynajem. W Szwajcarii standardowy przegląd dla budynków mieszkalnych odbywa się co 20 lat.

W dyskusjach nad liberalizacją przepisów w Polsce pojawiają się propozycje wzorowane na systemach zachodnich. Proponuje się, aby obowiązkowy przegląd instalacji elektrycznej odbywał się co 10 lat ze względu na wysoką jakość miedzi i nowoczesne zabezpieczenia. Skoro prawodawstwo innych państw Unii Europejskiej przewiduje dłuższe odstępy między przeglądami, a Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki (CENELEC) w dokumencie HD 60364-6 oficjalnie rekomenduje przeprowadzanie okresowych kontroli instalacji domowych co 10 lat, zasadne wydaje się, aby w Polsce przyjąć podobne rozwiązania.

Warto wspomnieć, że rzadsze kontrole pozwolą zmniejszyć obciążenia finansowe dla właścicieli domów jednorodzinnych, spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych, co przełoży się na niższe czynsze lub oszczędności w budżetach domowych.

Zwracam się prośbą o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

1. Czy prowadzone są analizy dotyczące wydłużenia okresów pomiędzy obowiązkowymi kontrolami instalacji elektrycznej?

2. Czy są przesłanki do utrzymywania dotychczasowych przeglądów co 5 lat, a w niektórych przypadkach jeszcze częściej?

Waldemar Witkowski
senator RP
przewodniczący Komisji Edukacji